

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Nevena Krivokapić, Mileva Malešić, Vlado Mareš, Ivan Cvejić, Filip Švarn, Tamara Skrozza, Vladimir Radomirović, Ivana Stjelja i Dragan Đorđević, na sednici održanoj 30.6. 2016. godine, jednoglasno, donosi

ODLUKU

Tekstovima "Policija otkrila ko je ubio Jelenu", "Pronađen Jelenin ubica, hapšenje pitanje dana", "Jelenina ćerka videla ubistvo?", "Mala Jana rekla policiji: Dogodilo se nešto strašno", "Tri člana porodice umešana u ubistvo?!", "Porodicu odali mobilni telefoni, lagali gde su bili za vreme ubistva" i "Jelena ubijena u svojoj kući", objavljenim 10, 12, 13, 14. i 15. aprila 2016. godine, dnevni list "Kurir"

1. prekršio je tačku 1, 2 i 5 Odeljka I (Istinitost izveštavanja) Kodeksa novinara Srbije o obavezi novinara da tačno, objektivno, potpuno i blagovremeno izvesti o događajima od interesa za javnost, poštujući pravo javnosti da sazna istinu i držeći se osnovnih standarda novinarske profesije, da pravi jasnu razliku između činjenica koje prenosi, kometara, pretpostavki i nagađanja, kao i da ne objavljuje neosnovane optužbe, klevete i glasine,

2. prekršio je tačku 3 Odeljka IV (Odgovornost novinara), po kojoj je novinar dužan da poštuje pravilo pretpostavke nevinosti i ne sme nikoga proglasiti krivim do izricanja sudske presude,

3. prekršio je tačku 3 Odeljka VI (Odnos prema izvorima informisanja), po kojoj je košičćenje anonimnih izvora generalno ne preporučuje, osim ukoliko nema drugog načina da se dođe do informacije od značaja za javnost,

4. prekršio je i tačke 1, 2 i 4 Odeljka VII (Poštovanje privatnosti), o obavezi novara da poštuje privatnost, dostojanstvo i integritet ljudi o kojima piše, da treba da izbegava spekulacije i prenošenje nedovoljno proverljivih stavova u izveštavanju o nesrećama i tragedijama u kojima ima stradalih, kao i da je obavezan da osigura da dete ne bude ugroženo ili izloženo riziku zbog objavljivanja njegovog imena, fotografije ili snimka sa njegovim likom, kućom, zajednicom u kojoj živi ili prepoznatljivom okolinom.

Nalaže se dnevnom listu "Kurir" da ovu odluku Komisije objavi najkasnije pet dana od dana dostavljanja odluke.

OBRAZLOŽENJE

Petar Jeremić, član Komisije za žalbe Saveta za štampu, podneo je žalbu na osnovu rezultata monitoringa dnevnih novina, koji sprovodi za potrebe Saveta. On je zaključio da je u slučaju ubistva pevačice Jelene Marjanović u većini objavljenih tekstova prekršen Kodeks novinara Srbije, ali, kako Komisija ne može da se izjašnjava o desetinama objavljenih tekstova, izabrao je četiri, koja smatra ilustrativnim za sve zabeležene prekršaje. Jeremić je naveo da se u spornim tekstovima kao na moguće počiniце ubistva ukazuje na više članova porodice Marjanović, čime je prekršena odredba Kodeksa o obavezi poštovanja pretpostavke nevinosti, kao i odredba koja ne dozvoljava iznošenje neosnovanih optužbi i kleveta. Jeremić je u žalbi naveo i da novinari nisu pravili nikakvu razliku

između prenošenja činjenica, pretpostavki i nagađanja, kao i da su svi izvori anonimni što je takođe suprotno Kodeksu, koji propisuje da je to izuzetak. Podnosilac žalbe je ukazao i na to da novinari nisu vodili računa o tome da dete ne sme biti ugroženo time što će na bilo koji nači biti učinjeno prepoznatljivim.

U odgovoru na žalbu, direktorka dr Ivana Slović Krčedinac navela je da su tekstovi objavljeni uz poštovanje svih novinarskih standarda i načela, te da je u slučaju svirepog ubistva Jelene Marjanović postojao i još postoji opravdan interes javnosti da bude informisana o svim činjenicama. Ona je navela i da se članovi porodice pokojne Jelene Marjanović ne označavaju kao počiniooci, a da su sve informacije o policijskom zadržavanju, rezultatima poligrafa i ispitivanju baznih stanica dobijeni iz policijskih izvora, a preneli su ih i drugi mediji. "Od novinara se ne može zahtevati utvrđivanje istine koja bi se podudarila sa sudskom. U suprotnom, uloga sredstava javnog informisanja, naročito kad je reč o dnevnim novinama, u svetlu broja i brzine protoka informacija u dnevnoj štampi, bila bi potpuno besmislena", ističe se, između ostalog, u odgovoru na žalbu i dodaje da redakcija "Kurira" veruje da je zadatak i obaveza medija da pisanjem i izveštavanjem javnosti izvrši dodatni pritisak na nadležne organe kako ubistvo pevačice Jelene Marjanovićne bi ostalo zaboravljeno i nerešeno.

Članovi Komisije za žalbe zaključili su da je reč samo o delu od ukupno više od 150 tekstova koje su dnevne novine objavile u toku aprila i maja u vezi sa istragom o ubistvu Jelene Marjanović, te da je gotovo svakim tekstom prekršeno više tačaka Kodeksa. Po oceni Komisije ovakva medijska kampanja u većini dnevnih novina je do sada nezabeležena i njome su pomerene sve granice profesionalnih standarda: Tekstovi na koje se podneta žalba odnosi samo su deo skandaloznih napisa, u kojima mediji nisu vodili računa ni o kakvim etičkim pravilima struke, već su, umesto policije i tužilaštva, "vodili istragu o ubistvu", "otkrivali" ubice i njihove motive. Istina je da postoji interes javnosti da se ubistvo što pre reši, ali to ne znači da novinari treba da rade posao istražnih organa, tužilašta i suda. Pri tome je naročito neprihvatljivo da mediji, kršeći pretpostavku nevinosti, iz dana u dan optužuju više ljudi za ubistvo ili saučesništvo u zločinu.

U nedostatku bilo kakvih pravih informacija, prenošene su najrazličitija nagađanja i spekulacije, korišćeni su gotovo isključivo anonimni izvori, a suprug ubijene žene i njegova porodica su optuživani za najrazličitije stvari, od kojih mnoge nemaju nikakve veze sa ubistvom, niti postoji bilo kakav javni interes za objavljivanje detalja iz privatnog života porodice.

Komisija je posebno problematičnim ocenila narušavanje privatnosti i dostojanstva deteta, ćerke pokojne Jelene, čiji će život, nažalost, zauvek biti obeležen onim što je o njoj objavljeno. Komisija zato smatra da je ono što je "Kurir" objavio u tekstu "Mala Jana rekla policiji: Dogodilo se nešto strašno" posebno težak prekršaj Kodeksa.

Zbog svega toga, Komisija je jednoglasno odlučila da je "Kurir" prekršio Kodeks novinara Srbije i naložila listu da ovu odluku objavi.

Beograd, 30.6.2016.

Predsedavajuća
Nevena Krivokapić